

Usnesení

Krajský soud v Hradci Králové projednal ve veřejném zasedání konaném dne 7. 1. 2021 **odvolání obžalovaného** [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], proti rozsudku Okresního soudu v Trutnově ze dne 4. 9. 2020, číslo jednací 3 T 72/2020-114, a rozhodl

takto:

Odvolání obžalovaného se podle § 256 tr. řádu **zamítá**.

Odůvodnění

1. Rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 4. 9. 2020, č. j. 3 T 72/2020-114, byl obžalovaný [REDAKCE] uznán vinným přechinem pomluvy podle § 184 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), kterého se podle zjištění okresního soudu dopustil tím, že
dne [REDAKCE] 2019 odeslal ze svého emailového účtu [REDAKCE]@[REDAKCE] „žádost o pomoc“ na emailovou adresu Generální inspekce bezpečnostních sborů podatelna@gibs.cz a z jejího obsahu lze dovozovat stížnost na postup dopravní policie, ve které mimo jiné uvedl: „...včera jsem jel po silnici č. [REDAKCE] a zezadu mě dojele civilní [REDAKCE] a v obci [REDAKCE] mě donutila zastavit. Jeden z policistů se choval agresivně a kopal mi do auta....Po cca hodině šikany policistů jsem byl na hraně skolabování...“ a dne [REDAKCE] 2019 na Obvodním oddělení Policie České republiky [REDAKCE] podal v téže věci stížnost na postup dopravních policistů z [REDAKCE], ve které mimo jiné uvedl: „Z vozidla přišel policista s vousy, který mne kontroloval a vyzval mne k předložení dokladů. Druhý policista štíhlé postavy a blond vlasů, vyběhl k mému autu a začal mi kopat do levé zadní části vozidla [REDAKCE] registrační značky [REDAKCE].“, kdy v obou případech si byl vědom skutečnosti, že o policistovi, který byl ustanoven jako [REDAKCE], narozený [REDAKCE], sděluje nepravdivé údaje, jejichž nepravdivost byla prokázána šetřením Odboru vnitřní kontroly Policie Královéhradeckého kraje Policie České republiky, kterým byla jeho stížnost vyhodnocena jako nedůvodná, a jeho nepravdivá sdělení byla způsobila značnou měrou ohrožit vážnost [REDAKCE], narozeného [REDAKCE], u spoluobčanů, zejména poškodit ho v zaměstnání, a vystavil jej hrozbě nejméně kázeňského postihu.
2. Za popsání jednání uložil okresní soud obžalovanému peněžitý trest ve 100 denních sazbách po 250 Kč, tedy v celkové výměře 25 000 Kč, s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 2 měsíců.
3. Proti citovanému rozsudku podal obžalovaný dne 23. 9. 2020 prostřednictvím svého obhájce odvolání, které směřuje proti výroku o vině i trestu. V podaném odvolání obžalovaný namítá, že popis skutku je v napadeném rozsudku vymezen nejednoznačně, a to v souvislosti s úpravou popisu skutkového děje v podané obžalobě oproti usnesení o zahájení trestního stíhání, a dále, že obžalovaný o kontrole kola nebyl informován a neměl na něj výhled, proto situaci vyhodnotil jako kopání do vozidla, přičemž kontrola kola byla provedena v rozporu s příslušnou vyhláškou a interním pokynem a okresní soud se jejím postupem nijak nezabýval. Jednání policistů navíc nebylo okresním soudem vyhodnoceno v návaznosti

na zdravotní indispozici obžalovaného. Kromě toho nebylo jednání obžalovaného způsobilo značnou měrou ohrozit vážnost poškozeného, obecně se vyžaduje hrozba přerazením na nižší či méně odpovědnou funkci nebo riziko výpovědi, poškozenému ale hrozil nanejvýš kázeňský postih. Obžalovaný ani nebyl srozuměn s nepravdivostí jím uváděných tvrzení, nejednal tak úmyslně.

4. Při veřejném zasedání setrval obžalovaný na podaném odvolání a jeho obhájce stručně rekapituloval vznesené námitky. Státní zástupkyně uvedla, že námitky uvedené v odvolání jsou shodné s námitkami, které obžalovaný uplatnil již před okresním soudem, který v napadeném rozsudku řádně popsal, co jej vedlo ke konkrétnímu závěru o vině obžalovaného a proč jeho jednání vyhodnotil jako jednání trestné. Skutkové závěry okresního soudu jsou přitom správné, stejně jako závěry právní, které jsou v souladu s ustálenou rozhodovací praxí, podle níž není rozhodné, zda k poškození vážnosti poškozeného skutečně došlo, a postačuje, že smyšlené údaje jsou způsobily takové poškození vážnosti poškozeného způsobit. V projednávané věci je zřejmé, že obžalovaným sdělované údaje byly nepravdivé a současně způsobily poškodit vážnost poškozeného v zaměstnání a způsobit mu závažné potíže. Ke spáchání dotčeného trestného činu je pak postačující nepřímý úmysl. Okresním soudem uložený peněžitý trest je s ohledem na spáchaný skutek a vyhodnocení skutečností týkajících se osoby obžalovaného zcela odpovídající, nejedná se tedy o trest nepřiměřeně přísný. Proto státní zástupkyně navrhla podané odvolání zamítnout jako nedůvodné.
5. Z podnětu podaného odvolání přezkoumal krajský soud podle § 254 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), zákonnost a odůvodněnost napadených výroků o vině a trestu, jakož i správnost postupu řízení, které vyhlášení rozsudku předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Po nastíněném přezkumu, když důvody pro jeho rozšíření ve smyslu § 254 odst. 2 trestního řádu shledány nebyly, dospěl krajský soud k závěru, že obžalovaným podané odvolání není důvodné.
6. Řízení předcházející vydání napadeného rozsudku nevykazuje žádné vady, které by mohly mít vliv na správnost nebo zákonnost přezkoumávaných výroků, ani jiné podstatné vady, přičemž nedošlo k porušení žádného ustanovení zabezpečujícího objasnění věci nebo práva obhajoby, a lze jej proto označit za souladné s trestním řádem.
7. Ohledně námitky obžalovaného, že okresní soud v důsledku změny popisu skutku v podané obžalobě oproti usnesení o zahájení trestního stíhání nerozhodl o totožném skutku z hlediska přípravného řízení, krajský soud konstatuje, že totožnost skutku byla od zahájení trestního stíhání do vyhlášení odsuzujícího rozsudku zachována.
8. Podle § 220 odst. 1 tr. řádu může soud rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Citované ustanovení vyjadřuje zásadu, že trestní stíhání je vždy vedeno pro skutek popsáný v usnesení o zahájení trestního stíhání. Jen pro totožný skutek může být podána obžaloba a o totožném skutku je oprávněn a povinen soud rozhodnout.
9. Podle konstantních závěrů právní teorie i praxe (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 1979, sp. zn. 5 Tz 2/79, uveřejněné pod č. 52/1979 sb. rozh. tr., nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. Tzn 12/94, uveřejněné pod č. 1/1996 sb. rozh. tr., a z novějších rozhodnutí např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2017, sp. zn. 4 Tdo 1243/2017, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. 8 tdo 1491/2017) je při změně skutkových zjištění pojatých do popisu skutkového děje totožnost skutku určována jednáním a následkem představujícími základ objektivní stránky skutkové podstaty

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

trestného činu. Pro zachování totožnosti skutku postačuje shoda mezi podstatnými skutkovými okolnostmi, přičemž soud může a musí přiblížit i k těm změnám skutkového stavu, k nimž došlo při projednávání věci v hlavním líčení, bez ohledu na to, jestli postavení obviněného zlepšují nebo zhoršují. Některé skutečnosti (skutkové okolnosti) tedy mohou přibýt a některé mohou odpadnout, přičemž soud může v tomto rámci původní popis skutku (v podané obžalobě) upřesnit (pozměnit) podle výsledků dokazování. Jestliže v takovém případě nedojde ke shodě mezi jednáním původně uvedeným v žalobním návrhu a tím, které bylo prokázáno v hlavním líčení, může udržovat totožnost skutku alespoň totožnost způsobeného následku. To zároveň platí i naopak. Uvedené lze jinými slovy vyjádřit i tak, že totožnost skutku v trestním řízení je zachována, je-li zachována alespoň totožnost jednání nebo totožnost následku. Přitom nemusí být jednání nebo následek popsány se všemi skutkovými okolnostmi shodně, postačí shoda částečná. Z hlediska zachování totožnosti jednání i následku nejsou podstatné ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu. Následkem se přitom rozumí porušení individuálního objektu trestného činu v jeho konkrétní podobě, tedy konkrétní následek (porušení určitého jedinečného vztahu – zájmu), nikoli určitý typ následku.

10. V posuzovaném případě státní zástupce v návaznosti na výsledky vyšetřování oproti usnesení o zahájení trestního stíhání upravil (doplnil) popis skutkového děje, avšak podstatná část skutkových okolností charakterizujících jednání obžalovaného zůstala zachována, stejně jako následek v podobě ohrožení společenského zájmu na ochraně cti a dobré pověsti poškozeného v zaměstnání i v širší společnosti, v důsledku čehož totožnost podstatné části jednání a úplná totožnost následku vymezených v usnesení o zahájení trestního stíhání udržuje totožnost skutku, pro který byla podána obžaloba a o němž okresní soud následně rozhodl.
11. V rámci rozhodování o vině obžalovaného provedl okresní soud veškeré důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a tyto důkazy následně v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. řádu náležitě vyhodnotil podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Mezi provedenými důkazy nebyly shledány žádné podstatné rozpory a okresní soud přehledným a přesvědčivým způsobem vysvětlil, jakým způsobem z takto vzájemně korespondujících důkazů vyvodil zjištěný skutkový stav věci.
12. Hodnocení důkazů provedené okresním soudem považuje krajský soud za ucelené, logické a řádně se vypořádávající se všemi významnými aspekty případu, a proto se s jeho závěry ztotožnil. Okresní soud správně na podkladě veškerých důkazů, které měl k dispozici, včetně dvou kamerových záznamů průběhu silniční kontroly a obsahu podání učiněných obžalovaným vůči Generální inspekci bezpečnostních sborů a Policii České republiky, dospěl k závěru, že celková charakteristika průběhu silniční kontroly obsažená v podáních obžalovaného je v příkrém rozporu s realitou a že si této skutečnosti byl obžalovaný vědom. Tento závěr ostatně sám obžalovaný nerozporuje a ani při hlavním líčení nebyl schopen specifikovat, v čem měl spatřovat agresivitu a šikanu ze strany policistů, vyjma svého domnění, že mu poškozený [REDAKCE] při silniční kontrole údajně kopal do vozidla. V tomto směru však oba kamerové záznamy průběhu silniční kontroly bez jakýchkoliv pochybností prokazují, že se vůči obžalovanému oba policisté po celou dobu silniční kontroly chovali zdvořile a trpělivě, že mu nabízeli zajištění zdravotnické záchranné služby, kterou následně i přes opakované odmítnutí ze strany obžalovaného pro jeho nečinnost skutečně přivolali, a zejména že mu policista [REDAKCE] při silniční kontrole vysvětlil, že poškozený do vozidla nekope, ale provádí kontrolu kola, přičemž z reakce obžalovaného lze usuzovat, že toto vysvětlení jej uspokojilo, byť z následných podání obžalovaného tento závěr nevyplývá. Předmětem vedeného trestního řízení přitom není správnost provedené kontroly kola a její souladnost s právní úpravou a interními akty Policie České republiky, ale

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

pouze jednání obžalovaného, zodpovězení nastíněné otázky přísluší orgánům Policie České republiky, případně za určitých okolností i Generální inspekci bezpečnostních sborů. Obžalovanému by tedy nebylo nijak kladeno k tíži, kdyby využil svého práva a v rámci učiněných podání vyjádřil své pochybnosti o náležitém provedení kontroly kola, resp. své vysvětlení policisty [REDAKCE] nerozptýlené podezření, že mu poškozený [REDAKCE] skutečně kopal do vozidla, pokud by se omezil pouze na popis skutečného průběhu silniční kontroly a důvodů, proč poskytnutému vysvětlení neuvěřil či o něm má pochybnosti. Obžalovaný však naproti tomu ve svých podáních hovoří o ničím nepodložené a důkazy vyvrácené agresi a šikaně ze strany poškozeného a bez jakékoliv připuštěné nejistoty konstatuje, že mu poškozený kopal do vozidla, aniž by se zmínil o vysvětlení, které od policistů obdržel. Je potřeba také podotknout, že chování obžalovaného při silniční kontrole zachycené na kamerových záznamech nijak nenasvědčuje tomu, že by v jejím průběhu trpěl takovou zdravotní indispozicí, která by mu bránila adekvátně hodnotit probíhající události, takový závěr neplyne ani z jiného provedeného důkazu a v tomto ohledu ani sám obžalovaný žádný důkaz nenavrhl.

13. Rovněž právní kvalifikaci činu jako přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku hodnotí krajský soud přiléhavou, neboť nepravdivé údaje sdělované obžalovaným o poškozeném Generální inspekci bezpečnostních sborů a Policii České republiky byly objektivně způsobily nejen závažně poškodit vážnost poškozeného v očích kolegů i veřejnosti, když podezření z agresivního či šikanózního jednání policistů je odůvodněně vnímáno jako zavrženíhodné, ale i vést k uložení kázeňského trestu, který může spočívat i ve významném finančním postihu nebo v odnětí služebné hodnoty spojenému s propuštěním ze služebního poměru, a jednalo se tak o sdělení nepravdivých údajů schopné ohrozit vážnost poškozeného ve značné míře, jak vyžaduje ustanovení § 184 odst. 1 tr. zákoníku, resp. judikatura, na niž obžalovaný ve svém odvolání odkazuje. O nepravdivosti uváděných tvrzení obžalovaný z povahy věci věděl, rovněž si nepochybně byl vědom jejich možných důsledků pro osobu poškozeného a současně nepředpokládal existenci žádné konkrétní okolnosti, která by měla vzniku těchto důsledků zabránit, a proto jednal, jak správně v odůvodnění napadeného rozsudku uvádí okresní soud, přinejmenším ve formě nepřímého (eventuálního) úmyslu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.
14. Při stanovení druhu a výměry trestu akcentoval okresní soud vedle povahy a závažnosti činu zejména skutečnost, že je třeba na obžalovaného hledět jako na netrestaného, a uložil mu peněžitý trest ve 100 denních sazbách po 250 Kč, tedy v celkové výměře 25 000 Kč, s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 2 měsíců.
15. Uložený trest přitom rozhodně nelze považovat za nepřiměřeně přísný, neboť z trestů, jejichž uložení v daném případě zákon umožňuje, byl okresním soudem zvolen typově nejmírnější druh trestu a jeho celková výměra ve výši 25 000 Kč se skládá z pouhých 100 denních sazeb, když trestní zákoník umožňuje počet denních sazeb stanovit v rozmezí 20 až 730, a z výše jedné denní sazby odpovídající 250 Kč, která sice pokrývá významnou část denního příjmu obžalovaného, nicméně okresní soud při jejím určení důvodně vycházel z celkových majetkových poměrů obžalovaného, výsledná částka peněžitého trestu je přitom z důvodu relativně nižšího počtu denních sazeb vzhledem k povaze a závažnosti činu i k osobě obžalovaného zcela přiměřená.
16. Protože okresní soud ukládal peněžitý trest před 1. 10. 2020, správně stanovil podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku v tehdy účinném znění pro případ nezaplacení peněžitého trestu obžalovaným náhradní trest odnětí svobody v délce 2 měsíců. Zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

- č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, došlo ke zrušení povinnosti stanovit při ukládání peněžitého trestu náhradní trest odnětí svobody. Nově byl v § 69 odst. 2 nyní účinného tr. zákoníku zaveden zákonný přepočít pro přeměnu peněžitého trestu, a to tak, že každá zcela nezaplacená částka odpovídající jedné denní sazbě se počítá za dva dny odnětí svobody.
17. Ačkoliv trestnost činu se zásadně posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán (s možností použití pozdějšího zákona tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější), pachateli lze uložit vždy pouze takový druh trestu či ochranného opatření, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o trestném činu rozhoduje (§ 3 tr. zákoníku). Dobou, kdy se o trestném činu rozhoduje, se rozumí okamžik, kdy soud prvního nebo druhého stupně (popřípadě soud rozhodující o mimořádném opravném prostředku) vyhláší odsuzující rozsudek (v tomto případě jde o ukládání trestu) či vyhláší rozhodnutí (pozitivní nebo negativní) o uložení ochranného opatření. Toto ustanovení je výjimkou z pravidel zakotvených v § 2 odst. 1 tr. zákoníku. Umožňuje totiž mimo jiné použití pozdějšího zákona, resp. zákona účinného v době rozhodování, pokud jde o druh trestu, a to bez ohledu na jeho příznivost pro pachatele (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 1962, sp. zn. 2 To 34/62, uveřejněný pod č. 19/1962 sb. rozh. tr.). Jestliže se na trestnost činu použije zákon, který byl účinný v době spáchání činu, popřípadě se čin posoudí podle některého pozdějšího zákona (nikoliv však podle zákona účinného v době rozhodování), jakožto zákona pro pachatele příznivějšího, pak nelze pachateli uložit takový druh trestu, který nezná zákon účinný v době rozhodování. Toto ustanovení je nutné z hlediska zabezpečení výkonu uloženého trestu, poněvadž by vznikaly potíže s vykonáváním takového druhu trestu, který současná úprava vůbec nezná. Trest se v takovém případě při splnění podmínek ustanovení § 2 odst. 1 tr. zákoníku sice ukládá podle dřívějšího zákona, když pozdější zákon není pro pachatele příznivější, ale výběr druhu trestu je omezen jen na ty, které upravuje zákon účinný v době rozhodování soudu o trestu. Pokud tedy soud v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 tr. zákoníku vysloví vinu pachatele trestným činem např. podle dřívější právní úpravy, pak při ukládání trestu musí vzít v úvahu katalog trestů, který obsahuje stávající zákon v tom smyslu, že nesmí uložit trest, který sice zná dřívější zákon, avšak nezná jej zákon současný. V takovém případě na posouzení trestnosti činu fakticky aplikuje dva komplexy trestněprávních norem (viz Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 3).
18. Trestní zákoník i po novele provedené zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, peněžitý trest zná. Správně by se však již neměl stanovovat náhradní trest odnětí svobody pro případ jeho nezaplacení, neboť zákonný přepočít stanoví sám trestní zákoník. Naskýtala by se proto možnost v rámci odvolacího řízení zrušit výrok o stanovení náhradního trestu odnětí svobody, resp. zrušit celý výrok o trestu při současném uložení totožného peněžitého trestu, pouze již neobsahující stanovení náhradního trestu odnětí svobody. Avšak nastala by tak situace, kdy v případě, že by obžalovaný peněžitý trest nebo jeho část ve stanovené lhůtě neuhradil, vystavoval by se riziku nařízení náhradního trestu odnětí svobody v délce 200 dnů (tedy dvojnásobku stanovených 100 denních sazeb). Přitom podle původního rozsudku okresního soudu by přicházelo do úvahy nařízení maximálně 2 měsíců trestu odnětí svobody. Ačkoliv pro ukládání trestní sankce nemá být rozhodné, zda zákon účinný v době rozhodování je pro pachatele příznivější či nikoliv, brání jeho použití v konkrétním případě zásada zákazu *reformationis in peius* upravená v ustanovení § 259 odst. 4 tr. řádu.

V neprospěch obžalovaného totiž může odvolací soud změnit napadený rozsudek jen na podkladě odvolání státního zástupce, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného; ve výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení tak může učinit též na podkladě odvolání poškozeného, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení. V projednávané věci rozhodoval krajský soud toliko k odvolání obžalovaného a naznačenou změnou by došlo k nepřipustnému zhoršení postavení obžalovaného, který jako jediný sám podal odvolání. Z těchto důvodů zůstal rovněž výrok o uloženém náhradním trestu odnětí svobody beze změny.

19. Z výše popsaných důvodů krajský soud posoudil odvolání obžalovaného jako nedůvodné, a proto jím podané odvolání podle § 256 tr. řádu zamítl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obviněný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat **dovolání**. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 trestního řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) trestního řádu nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Hradec Králové 7. ledna 2021

JUDr. Zdeněk Korf v.r.
předseda senátu

Zpracoval:
Mgr. Jan Bergmann

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].